

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

ПАРАМОНОВА Богдана Ігоровича

«Проблематика ідентичності в романістиці Фредеріка Бегбеде: простір пам'яті, синергетика, поетика, інтертекст»,

яка подається на здобуття ступеня доктора філософії

з галузі знань 03 – Гуманітарні науки

за спеціальністю 035 – Філологія

1. Оцінка роботи здобувача в процесі підготовки дисертації і виконання індивідуального плану навчальної та наукової роботи.

Здобувач ПАРАМОНОВ Богдан Ігорович виконав у повному обсязі Індивідуальний план Освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії. Освітня програма в обсязі 40 кредитів ECTS виконана в повному об'ємі. Було успішно складено шість заліків та екзамен з таких навчальних дисциплін:

Заліки:

- 1) «Парадигми сучасної філології» – 90 балів;
- 2) «Підготовка наукових публікацій та презентація результатів» – 90 балів;

Екзамен:

- 1) «Філософські засади та методологія наукових досліджень» – 91 бал;
- 2) «Типологія стилів і напрямів» – 96 балів;
- 3) «Історико-літературні теоретичні вектори» – 90 балів;
- 4) «Інтертекстуальність художнього тексту» – 98 балів.
- 5) «Іноземна мова (французька)» – 99 балів.

Складено комплексний іспит зі спеціальності 035 – Філологія. Пройдено асистентську практику на кафедрі романської філології та перекладу (нині кафедра романо-германської філології) факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та асистентське стажування (Student mobility for traineeships) в Палермському університеті (Палермо, Італія) за програмою міжнародної академічної мобільності Erasmus+ (2021 рік).

Усі заплановані види робіт було виконано своєчасно. Здобувач плідно співпрацював з науковим керівником протягом усього терміну навчання в аспірантурі.

2. Обґрунтування вибору теми дослідження.

Література, як відображення людської свідомості та соціальних проблем, пропонує багате підґрунтя для вивчення комплексності пам'яті та ідентичності в усіх їхніх проявах. Зхіднороманська література з її багатим розмаїттям

представників, жанрів, періодів і культурних впливів забезпечує змістовну платформу для таких досліджень. Вибір романістики саме французького письменника Фредеріка Бегбеде як об'єкта дослідження обумовлено тим, що його творчість представлена передусім автобіографічними і автофікційними творами, в яких простежується безпосередній зв'язок автора з літературними проєкціями протагоністів. Авторський та людський досвід Фредеріка Бегбеде слугує найефективнішим матеріалом для дослідження концептів пам'яті та ідентичності, адже демонструє історичний та культурний контекст, у якому були створені його романи. Починаючи від об'єктивної історії родини та себе в автобіографічних творах Фредеріка Бегбеде («Французький роман», «Гребля проти Атлантичного океану», «Сповідь злегка застарілого гетеросексуала») до автофікційних романів, представлених альтер-его письменника Марка Марроньє («Спогади неврівноваженого молодика», «Відпустка в комі», «Кохання живе три роки») та Октава Паранго («99 франків», «Ідеаль», «Людина, що плакала від сміху»), та експериментального роману на стику автобіографії та автофікції «Вікна у світ», можна дослідити індивідуальну, колективну, сімейну та автобіографічну пам'ять, а також конструювання та узгодження ідентичності перед обличчям минулих та сучасних соціальних, політичних й культурних зрушень, як-от глобалізація, цифровізація, культура скасування, ізоляція тощо.

Метою цього дослідження є комплексний аналіз проблематики ідентичності в романістиці Фредеріка Бегбеде з позицій простору пам'яті, поетики, синергетики, інтертекстуальності.

Поставлена мета передбачає розв'язання таких завдань:

- виокремити теоретичні засади аналізованих понять для вивчення більш релевантних підходів до літературної творчості;
- розглянути романістику Фредеріка Бегбеде в контексті сучасних автобіографічних та автофікційних наративів, висвітливши їхнє місце та значення в сучасній франкомовній літературі;
- розмежувати автобіографію та автофікцію як окремі види літературної творчості;
- проаналізувати тематичні та стилістичні відмінності та схожості автобіографічної та автофікційної романістики Фредеріка Бегбеде;
- дослідити поетикальні особливості, синергетику, інтертекст творів Фредеріка Бегбеде, зосередившись на різних наративних техніках, що застосовуються в його нефікційних та фікційних текстах;
- простежити у прозовій творчості Фредеріка Бегбеде саморепрезентативні вияви протагоністів на прикладі трилогій про Марка Марроньє та Октава Паранго;

– дослідити зображення простору пам'яті в автобіографічній романістиці Фредеріка Бегбеде, для розуміння того, як ці спогади формують наратив і розвиток його фікційних персонажів;

– оцінити вплив глобалізації на авторську ідентичність письменника, відображену в його автобіографічних та автофікційних романах, для окреслення того, як глобальна культурна динаміка впливає на формування особистої та літературної ідентичності.

Об'єкт дослідження – романістика Фредеріка Бегбеде, а саме його автобіографічні твори: «Французький роман», «Гребля проти Атлантичного океану», «Сповідь злегка застарілого гетеросексуала», «Вікна у світ»; автофікційні твори трилогії про Марка Марроньє: «Спогади невірноваженого молодика», «Відпустка в комі», «Кохання живе три роки» та трилогії про Октава Паранго: «99 франків», «Ідеаль», «Людина, що плакала від сміху».

Предметом дослідження слугує концепт ідентичності в романістиці Фредеріка Бегбеде з позицій простору пам'яті, поетики, синергетики, інтертекстуальності.

Теоретико-методологічну основу дисертації становлять праці українських і зарубіжних вчених-літературознавців, які займалися проблемами ідентичності (Хантингтон, Еріксон, Ассман, Черкашина, Іванишин, Гаврилів, Скринник, Сенік, Лімборський, Оржицький), пам'яті (наратологічна пам'ять: Ерл, Нюннінг, Мальдонадо-Алеман, Ганзел, Басселе, Бірке; культурно-історична: Альбвакс, Ассман, Хірш, Іванова; пам'ять-подорож: Баль; автобіографічна пам'ять: Середа, Іванова, Бондаренко, Олефір, Любомирський, Дікерхуф, Ковпик, Даниленко; сімейна пам'ять: Слабакова, Барклей, Койфоед; соціальна амнезія: Ротберг; Ассман, Нора), поетики та синергетики прозових творів (Ковпик, Криворучко, Піхтовнікова, Сатановська, Черкашина), інтертекстуальності (Ковпик, Криворучко, Сатановська), різноаспектним вивченням автобіографічної (Лежен, Гаспаріні, Женетт, Олні, Галич, Черкашина, Бовсунівська, Гаврилів, Коцюбинська, Колощук) та автофікційної (Дубровський, Паскаль, Шумейкер, Дерріда, Левінас, Вілен, Галич, Криворучко, Констанкевич, Фесенко, Бовсунівська, Черкашина) літератури в цілому та франкомовної зокрема.

Методи дослідження. Герменевтичний аналіз став методологічною основою нашого дослідження, що дозволило провести глибоку інтерпретаційну експертизу текстів, зосереджуючись на розумінні суб'єктивного значення наративів Фредеріка Бегбеде та дослідити як пам'ять та ідентичність конструюються та передаються через літературні прийоми та наративні структури. Порівняльний літературний аналіз дозволив виявити схожості та

відмінності між автобіографічними та автофікційними нарративами Фредеріка Бегбеде, що допомогло виокремити тематичні та стилістичні нюанси, які вирізняють підхід автора до пам'яті та ідентичності. Хоча метод рецептивної естетики використовується в контексті аналізу одного твору, але він дозволяє розглянути вплив ролі читача в інтерпретації та формуванні смислу нарративу, особливо що стосується культури скасування. Для оцінки впливу глобалізації на авторську ідентичність Фредеріка Бегбеде використано культурно-історичну контекстуалізацію для аналізу відображення глобальної культурної динаміки в нарративах письменника і як вона впливає на формування особистої та літературної ідентичності.

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертація виконувалася в межах наукових тем кафедри романської філології та перекладу (нині кафедра романо-германської філології) факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна «Національна й культурна своєрідність романомовних літератур: історія й сьогодення» (затверджено на засіданні Вченої ради факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, протокол № 16 від 18.12.2020 р. (2020-2023 рр.) та «Західнороманські літератури: поетика, національні особливості, міжкультурна взаємодія» (затверджено на засіданні Вченої ради факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, протокол № 8 від 22.09.2023 р. (2023-2024 рр.).

4. Особистий внесок дисертанта в отриманні наукових результатів та їх новизна.

Дисертація є одноосібним науковим дослідженням зі сформульованими теоретичними й практичними положеннями й висновками. Теорії, концепції та підходи, що належать іншим авторам, у роботі наводяться з відповідними посиланнями на джерело інформації.

Наукова новизна отриманих результатів:

- розроблено комплексний теоретичний підхід до аналізу ідентичності в літературі на прикладі творчості Фредеріка Бегбеде, що дає змогу глибше зрозуміти взаємозв'язок цих концепцій з автобіографічним та автофікційним нарративом;
- уточнено контекстуалізацію романістики Фредеріка Бегбеде, зокрема досліджено романи Фредеріка Бегбеде в контексті сучасних автобіографічних та автофікційних нарративів, виявлено його унікальний внесок в сучасну літературу та культурний простір;

- уперше проведено класифікацію наративів Фредеріка Бегбеде за принципом репрезентації авторського Я у творах, запропоновано нову систему класифікації для розмежування автобіографічних та автофікційних текстів у романістиці Фредеріка Бегбеде, що сприяє точнішому розумінню його літературної творчості;
- уведено в науковий обіг аналіз наративних технік, що використовує Фредерік Бегбеде у своїх фікційних і та нефікційних текстах, що розширює розуміння його стилю та методів оповіді;
- уперше досліджено саморепрезентацію Фредеріка Бегбеде через його альтер-его, протагоністів Марка Марроньє та Октава Паранго, що дає нове бачення на формування системи літературних персонажів творчості Фредеріка Бегбеде;
- поглиблено вивчення впливу глобалізації, проаналізований вплив глобалізації на авторську ідентичність Фредеріка Бегбеде додає більшого контексту в розуміння впливу глобальних культурних динамік на формування особистої та літературної ідентичності.

5. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Обґрунтованість наукового дослідження, результатів та висновків забезпечено логікою подання матеріалу, послідовністю викладу, висновками до кожного розділу, загальними висновками дисертації, а також апробацією результатів дослідження. Обґрунтованість та достовірність наукових положень дисертації ПАРАМОНОВА Богдана Ігоровича підтверджується значним списком залученої наукової літератури за темою дослідження. Аспірантом проводилася тривала й плідна робота, що виявлялася не лише в ознайомленні кафедри з матеріалами дисертації в рамках її обговорення, а й наукового товариства через публікації та виступи з доповіддями на конференціях різного рівня. Було застосовано актуальні методології та методи, що дають високу теоретичну основу. Висновки до розділів і роботи загалом відзначаються аналітичністю та повнотою викладу результатів дисертації.

6. Наукове, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Наукове та теоретичне значення дослідження визначається його внеском до загальної теорії літератури (поетика прозових творів, текстуальне вираження концептів, теорія жанрів і метажанрів, теорія гіпертексту), теорії автобіографічного та автофікційного письма (поетика автобіографічного та автофікційного твору).

Результати дослідження можуть бути використані для розвитку теоретичних засад літературознавства, зокрема в галузі вивчення концептів пам'яті та ідентичності в контексті автобіографічної та автофікційної прози. Аналіз впливу глобалізації на особисту та літературну ідентичність Фредеріка Бегбеде може сприяти розумінню ширших культурних процесів і тенденцій. Матеріали дослідження можуть бути включені до навчальних програм із сучасної західноєвропейської літератури та культури, сучасної франкомовної літератури. Запропонована класифікація та аналіз наративних технік можуть слугувати інструментом для письменників і літературних критиків для глибшого розуміння та створення автобіографічних і автофікційних творів. Результати роботи також можуть бути використані в соціології, психології та інших гуманітарних науках для вивчення питань пам'яті та ідентичності в контексті сучасного суспільства.

7. Повнота викладення матеріалів дисертації в роботах, опублікованих автором.

Основні теоретичні положення й висновки роботи відображені у 6 публікаціях автора: 3 статтях у фахових виданнях України, у тому числі тих, що входять до наукометричної бази Index Copernicus, 1 статті у міжнародному науковому журналі; 2 тез доповідей на міжнародних наукових конференціях. Одноосібних статей – 3, статей у співавторстві – 1.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

Публікації у фахових виданнях України:

1. Парамонов Б.І. Пам'ять як фактор формування ідентичності у творі “Французький роман” Фредеріка Бегбеде. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 63. Т. 2. С. 150-156. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/63-2-25> Фахове видання категорії Б. ISSN 2308-4855 (Print), ISSN 2308-4863 (Online).

2. Парамонов Б.І. Іншість в контексті культури скасування на прикладі “Confessions d'un hétérosexuel légèrement dépassé” Фредеріка Бегбеде. *Академічні студії*. Серія: Гуманітарні науки. 2023. Вип. 3. С. 61-67. DOI <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2023.3.9> Фахове видання категорії Б. ISSN 2786-5096 (Print), 2786-510X (Online)

3. Парамонов Б.І. Проекція авторського образу через фікціональний дискурс у трилогіях Фредеріка Бегбеде про Марка Марроньє та Октава Паранго. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 30. С. 293-297. DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2023.30.54> Фахове видання категорії Б. Науковий журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Парамонов Б.І. Пам'ять та ідентичність у дискурсі французького автобіографічного роману другої половини ХХ – початку ХХІ століття. *Художні феномени в історії та сучасності («Географічний простір і художній текст»): тези доповідей VII Міжнародної наукової конференції*. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. С. 79-80.

2. Cherkashyna T., **Paramonov B.** Nonfictional literature: nature, typology, terminology. *Accents and Paradoxes of Modern Philology*. 2021. Issue 1(6), P. 72-100. DOI: 10.26565/2521-6481-2021-6-04

3. Парамонов Б.І. Деструктив власного образу як імпліцитний автобіографічний пакт. *Тези доповідей ХХІІ наукової конференції «Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація»*. Х.: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2023. С. 100-101.

У друкованій праці, опублікованій у співавторстві, внесок здобувача – особисто написана інформація на с. 72-80.

Результати дисертаційної роботи повністю відображено в публікаціях.

8. Апробація матеріалів дисертації.

Основні теоретичні положення й висновки дисертації обговорено на засіданнях кафедри романо-германської філології факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (2020–2024 рр.), а також на наукових конференціях різного рівня: ХХ ювілейній науковій онлайн-конференції з міжнародною участю «Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація (м. Харків, 5 лютого 2021 р.); VII Міжнародній науковій конференції «Художні феномени в історії та сучасності («Географічний простір і художній текст»))» (м.Харків: 16–17 квітня 2021 р.); ХХІІ науковій конференції з міжнародною участю «Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація» (м. Харків, 3 лютого 2023 р.); IX Міжнародній науковій конференції «Художні феномени в історії та сучасності («Глобальне та самобутнє: композиція чи опозиція?»))» (м. Харків, 07 квітня 2023 р.); Міжнародній конференції «Dominantny tematyczne inności w dyskursach literackich (po 1989 roku)» (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach (Седльце, Польща) 28-29 вересня 2023 р.).

9. Дотримання академічної доброчесності.

Дисертація виконана самостійно, текст роботи не містить плагіату, що було встановлено на підставі вивчення тексту дисертації здобувача, наукових праць здобувача та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано за допомогою ліцензованої антиплагіатної Інтернет-системи StrikePlagiarism.com). Дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності. Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

10. Оцінка мови та стилю дисертації.

Дослідження викладено в логічній послідовності в доступному для сприйняття вигляді. Дисертація написана науковим стилем мовлення, структура дисертації відповідає алгоритму здійсненого автором дослідження. Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам відповідно постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, зі змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 21.03.2022 року № 341), Наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України від 31.05.2019 р. № 759).

11. Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань, з якої вона подається до захисту.

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною та практичною значимістю дисертація ПАРАМОНОВА Богдана Ігоровича «Проблематика ідентичності в романістиці Фредеріка Бегбеде: простір пам'яті, синергетика, поетика, інтертекст» відповідає спеціальності 035 – Філологія. Здобувачем повністю виконана освітня та наукова складові освітньо-наукового рівня вищої освіти.

12. Результати обговорення та проведення презентації. Рекомендація дисертації до захисту.

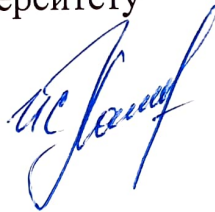
Здобувач представив основні результати дослідження своєї дисертації на розширеному засіданні кафедри романо-германської філології факультету

іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (протокол № 8 від 21 березня 2024 року) у формі презентації та наукової дискусії після її завершення.

Враховуючи високий рівень виконаного дослідження, а також актуальність теми роботи, наукову новизну результатів та їх наукове і практичне значення, на розширеному засіданні кафедри було одностайно ухвалено рішення про рекомендацію дисертації ПАРАМОНОВА Богдана Ігоровича «Проблематика ідентичності в романістиці Фредеріка Бегбеде: простір пам'яті, синергетика, поетика, інтертекст» до захисту в спеціалізованій вченій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 – Філологія з галузі знань 03 – Гуманітарні науки.

Головуюча на засіданні кафедри
романо-германської філології
факультету іноземних мов
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна,
кандидат філологічних наук

Ірина ХОЛМОГОРЦЕВА